

Infanteses: Narratives Inclusives a través de l'Art

Codi: 106073

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500797 Educació Infantil	OT	4	1
2500798 Educació Primària	OT	4	1

Professor/a de contacte

Nom: Maria Montserrat Rifa Valls

Correu electrònic: montserrat.rifa@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Prerequisits

Per a cursar aquesta assignatura, és recomanable tenir aprovades les següents assignatures obligatòries, segons el grau:

Grau d'educació primària: "Educació musical i visual" i "Educació musical, visual i aprenentatge".

Grau d'educació infantil: "Educació de les arts visuals I" i "Educació de les arts visuals II".

Objectius

Aquesta assignatura forma part de la Menció en Educació Performativa de les arts, que té com a objectiu formar a les futures mestres d'educació infantil i primària en l'educació de les arts a partir de construir aprenentatges corporeïtzats des d'una visió transdisciplinar. Aquesta menció està constituïda per aquest conjunt d'assignatures, que estan relacionades entre sí:

Innovació didàctica en les arts visuals; Llenguatges audiovisuals i expressió artística; Projectes artístics; Infàncies: narratives inclusives a través de les Arts; Territoris de l'Art contemporani com a espais d'aprenentatge.*

En el cas d'aquesta assignatura, ens plantegem 3 objectius concrets:

1. Aproximar-nos a les infanteses, des d'una perspectiva no adultcèntrica i descolonitzadora, és a dir, de l'anàlisi de les relacions de poder que intervenen en les posicions d'edat, gènere, raça-ètnia, capacitats diverses, classe social i diversitat sexual;

2. Conèixer les tàctiques de la recerca educativa basada en les arts en diàleg amb les identitats a la infantesa representades i experimentades per artistes, educadors i investigadors, des d'una perspectiva de justícia social i inclusió;
3. Crear experiències col·laboratives d'educació inclusiva per a produir múltiples relats de les infanteses a través de les arts i aprendre a compartir-los.

Competències

Educació Infantil

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats) per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar i regular espais d'aprenentatge en contextos de diversitat i que atenguin a les singulars necessitats educatives dels estudiants, a la igualtat de gènere, a l'equitat i al respecte als drets humans.
- Promoure l'autonomia i la singularitat de cada estudiant com a factors d'educació de les emocions, els sentiments i els valors en la primera infància.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Educació Primària

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Analitzar i reconèixer les pròpies competències socioemocionals (en termes de fortaleces, potencialitats i debilitats), per desenvolupar aquelles que siguin necessàries en el desenvolupament professional.
- Dissenyar, planificar i avaluar processos d'ensenyament i aprenentatge, tant de forma individual com en col·laboració amb altres docents i professionals del centre.
- Mantenir una relació crítica i autònoma respecte els sabers, els valors i les institucions socials públiques i privades.
- Reflexionar entorn les pràctiques d'aula per tal d'innovar i millorar la tasca docent. Adquirir hàbits i destreses per a l'aprenentatge autònom i cooperatiu i promoure'l entre els estudiants.
- Treballar en equips i amb equips (del mateix àmbit o interdisciplinar).

Resultats d'aprenentatge

1. Actuar com a orientador de pares i mares amb relació a l'educació familiar en el període 0-6.
2. Adquirir criteris i recursos per assessorar i intervenir en l'etapa d'educació primària.
3. Capacitat d'organització del treball personal i el conjunt per dur a terme les tasques requerides des de l'assignatura.
4. Estar obert als indicis de canvi estètics, socials i culturals que possibilitin eludir els estereotips estètics o didàctics.
5. Expressar argumentacions crítiques i objectives respecte les funcions i tasques que realitzen les institucions socials.
6. Mostrar capacitats creatives i reflexives en l'execució de projectes artístics.
7. Mostrar-se competent en la comprensió i divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.
8. Mostrar-se competent en la comprensió i la divulgació de les diferents manifestacions artístiques en diferents formats comunicatius i multiculturals.

Continguts

L'assignatura s'organitza a partir de quatre grans temes:

1. La construcció de les identitats infantils des d'una mirada decolonial. Les "altres" infanteses
2. Narradorxs de la infantesa: relats transdisciplinaris des de les arts i la cultura visual contemporànies
3. Infanteses, agenciament i aprenentatges des de l'educació artística inclusiva
4. Disseny col·laboratiu d'educació performativa de les arts com a forma d'apoderament de les infanteses

Metodologia

L'Educació performativa de les arts col·loca el focus en els processos d'aprenentatge de les persones a través de les arts, fugint de les metodologies tradicionals d'ensenyament.

Un canvi de mirada que ens condueix a parlar d'una pedagogia de l'esdeveniment i d'escenaris de transformació, a on es prioritza la interacció de coneixements, presències-identitats i llenguatges artístics. A més de repensar les concepcions del temps i de l'espai en els aprenentatges de les arts, proposem viure la creació artística i participar en projectes col·laboratius, connectant amb els canvis actuals en l'educació orientats a la innovació.

Les estratègies docents estan basades en les pedagogies performatives de les arts, en la recerca educativa a través de l'art i en la construcció narrativa dels aprenentatges, les identitats i la diversitat.

En relació als materials que es faran servir durant l'assignatura en les sessions de taller, es prioritzaran els elements naturals i materials de reciclatge.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Exposicions teòriques i lectures sobre la història visual de la infantesa diversa	30	1,2	1, 8
Infanteses i diversitat: Relats de l'alteritat	15	0,6	1, 3
Tipus: Supervisades			
Narratives contemporànies de la infantesa en les arts i la cultura visual contemporànies	30	1,2	3, 4, 8
Tipus: Autònomes			
Disseny per a una educació artística inclusiva i contra-narratives de la infantesa	75	3	1, 6, 8

Avaluació

El lliurament de les activitats es farà d'acord amb aquesta previsió:

- Activitat individual 1. A l'inici del tema 1.
- Activitat grupal 1. Al final del tema 2.
- Activitat individual 2. Al final del tema 3.
- Activitat final 2. Al final de curs.

Un dels criteris necessaris per superar aquesta assignatura consistirà en demostrar, al llarg del curs, que l'estudiant té desenvolupades unes competències personals i socials imprescindibles per a ser "una bona mestra" / "un bon mestre": participació activa a les classes, responsabilitat i rigor en el treball autònom, no jutjar, argumentar, ús adequat dels dispositius electrònics (mòbil, ordinador, etc.), pensament crític i conductes que afavoreixin un entorn amable i positiu, democràtic i a on es respectin les diferències. El/la professora de l'assignatura anirà observant, documentant les sessions i anotant evidències en relació a aquestes habilitats personals i socials de les estudiants; i s'aniran avaluant al llarg de l'assignatura.

Cal també, que l'estudiant mostri una bona competència comunicativa general, tant oralment com per escrit, i un bon domini de la llengua o les llengües vehiculars que consten a la guia docent.

L'avaluació es fixarà també en les competències per al treball cooperatiu i en equip i serà sensible al gènere. Només són recuperables les activitats i/o evidències individuals (la data de la recuperació és: 12/1/2024). No hi ha possibilitat de re-avaluació quan es detecti plagi.

L'avaluació única consistirà en una prova escrita (tipus assaig) sobre els quatre temes de l'assignatura (la prova es farà en la darrera sessió de l'assignatura: 22/12/2023). La recuperació de l'avaluació única consistirà en una prova oral (en la mateixa data que l'avaluació continuada: 12/1/2024)

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Activitat grupal 1: Creació d'un conte col·laboratiu	25%	0	0	1, 5, 6, 8
Activitat grupal 2. Disseny col·laboratiu amb infàncies per a una educació artística inclusiva	25%	0	0	1, 2, 3, 4, 6
Activitat individual 1. Escriptura i anàlisi d'un relat sobre la infantesa	25%	0	0	3, 4, 7
Activitat individual 2. Reflexió crítica i presentació d'una lectura en torn a la infantesa	25%	0	0	4, 5, 8

Bibliografia

Barone, T. and Eisner, E. W. (2011). *Art Based Research*. CA: Thousand Oaks, Sage.

Benwell B. and Stokoe, E. (2006). *Discourse and identity*. Edinburgh: Edinburgh University Press.

Bitou, A. and Waller, T. (2011). Researching the Rights of Children under Three Years Old to Participate in the Curriculum in Early Years Education and Care. *Researching Young Children's Perspectives: Ethics, Theory and Research*. Abingdon: Routledge Falmer press, 72-87.

- Christensen, P. H. (2004). Children's Participation in Ethnographic Research: Issues of Power and Representation. *Children and Society*, 18(2), 165-176.
- Coole, D. and Frost, S. (eds.) (2010). *New Materialisms. Ontology, Agency, and Politics*. Durham and London: Duke University Press.
- Corsaro, W. A. (2003). *We're Friends, Right?: Inside Kids' Culture*. Washington, DC: Joseph Henry Press.
- Eder, D., and Corsaro, W. (1999). Ethnographic Studies of Children and Youth: Theoretical and Ethical Issues. *Journal of Contemporary Ethnography*, 28(5), 520-531.
- Haraway, D. (2019). *Seguir con el problema. Generar parentesco en el Chthuluceno*. Bilbao: Consonni.
- Jenks, C (Ed.) (1992). *The Sociology of Childhood: Essential Readings*. Hampshire: Gregg Revivals.
- Kirby, P. (2020). Children's Agency in the Modern Primary Classroom. *Children and Society*, 34(1): 17-30.
- Lahman, M. K. E. (2008). Always Othered: Ethical Research with Children. *Journal of Early Childhood Research*, 6(3), 281-300.
- Leavy, P. (2017). *Handbook of Arts-Based Research*. New York, London: The Guilford Press.
- Lytra, V. (2016) Language and Ethnic Identity. In: Preece, S. (ed.) Routledge Handbook of Language and Identity. Oxon: Routledge, 131-145.
- McNiff, S. (1998). *Art-based Research*. London: Jessica Kingsley Publisher.
- Nieuwenhuys, O. (2013). Theorizing Childhood (s): Why we Need Postcolonial Perspectives. *Childhood*, 20(1), 3-8.
- Rifà Valls, M.(2014). Identidades *queer*, cuerpos y sexualidad en las narrativas filmicas de la infancia de Kore-eda Hirokazu. *Temps d'Educació*, 47, 143-157.
- Rifà Valls, M. (2010). Developing contemporary art-based curriculum practices for diversity and social justice. En Anderson, T.; Gussak, D.; Hallmark, K.K. & Paul, A. (Eds.). *Art Education for Social Justice* Reston A.V, USA, NAEA (chapter 28). ISBN: 78-1-890160-47-0.
- Rifà Valls, M.i Bertran Tarrés, M. (2020). Las epistemologías del self. Cap. 8. En Ocaña, A.; Hernández, F.; Rivas-Flores, N.; de Pablos, J.; Sancho, J.M. y Montero, L. (Coords.). *Caminos y derivas para otra investigación educativa y social*. Barcelona: Octaedro, 123-137.
- Rusanen, S., Rifà Valls, M., Alexandre, R., Bozzi, G.M. and Häikiö, T.K. (2011). Dialogues in European contemporary art education: Strategies for enhancing children's culture and constructing diversity. *International Journal of Education through Art*, 7(3), 245-265.
- Sarmento, M. J. (2004). As culturas da infancia nas encruzilhadas da segunda modernidade. In Sarmento, M. J. and A.B. Cerisara, *Crianças e Miúdos. Perspectivas sociopedagógicas da infância e educação*. Porto: Edições ASA.
- Stryker, R., and Yngvesson, B. (2013). Fixity and fluidity-Circulations, children, and childhood. *Childhood*, 20(3), 297-306.
- VV.AA. (2021). *Grietas y provocaciones*. Congreso Regional InSEA, Cusco, Perú. E-book. <https://www.insea.org/wp-content/uploads/2023/04/EBOOK-CUSCO-2021.pdf>
- Viruru, R. (2005). The Impact of Postcolonial Theory on Early Childhood Education. *Journal of Education*, 35(1), 7-30.
- Warming, H. (2011). Getting Under their Skins? Accessing Young Children's Perspectives through Ethnographic Fieldwork. *Childhood*, 18(1), 39-53.

Programari

Edició de textos i imatges.